

כמה שוות חולצות?

הרב חיים אברהם יאמניק שליט"א

סיפר הגאון רבי יעקב עדס שליט"א שבליטא היה פעם בחור צעיר בגיל י"ג אשר הוריו החליטו לשלחו לשיבה. לא קלה היתה ההחלטה. באותן ימים (לפני כמאה שנים) היה פרושה של ההחלטה - נתק של מספר שנים, אבל ההורים שרצו שבנם יעמל ויגדל בתורה, קבלו זאת על עצמם.

האמא הצדיקה ארזה לבנה מספר חולצות, נתנה בידו כיכר לחם, ומאחר וכסף לנסיעות לא היה לה לתת, לוותה אותו כברת דרך ונפרדה ממנו. הבחור הצעיר הלך מספר שבועות עד שהגיע לשיבה, והוא נגש לראש הישיבה ובקש רשות ללמוד בה. הראש ישיבה שבחן את הבחור וראה בו כלי קבול, והחליט לאלתר לקבלו, אולם הוסיף ואמר שלצערו הישיבה לא יכולה לספק אוכל לבחורים, ועליהם למצוא זאת לעצמם, לתור בכל יום אחר משפחה שתפרוס להם מלחמה. והבחור קבל זאת על עצמו, ונכנס ללמוד בישיבה. נפשו חשקה בתורה והוא הגה בה יומם ולילה.

היה זה בתשעה באב שחל בשבת, הבחור סכם עם משפחה פלונית שיבוא אליה לסעודה שלישיית, לאכול משהו לפני הצום, אבל כבר שנכנס לבית, הריח ריח לא טוב מהאוכל, אבל לא היתה לו עצה, והוא אכל את מה שנתנו לו, וכשיצא מהבית בעת תחילת הצום, הקיא את כל אשר אכל... בנוסף לכך, משהגיע לחדר הבחין כי היה מי שרחם על המזוודה שלו, ולקח אותה תחת חסותו...

לא נותרה ברירה, ומאז הסתדר מספר שנים עם אותה חולצה. בכל יום שישי היה הולך לנהר, ומנקה את החולצה במים, ונותן לה להתייבש על גופו, ועם השנים החולצה הלכה כנראה והתרחבה עם מדות גופו שהלכו וגדלו...

וכאן נשאלת השאלה, שאל הרב עדס, למה הקב"ה לקח לו את החולצות שהיו לו, מה היה אכפת לו כביכול להשאיר לו את החולצות שהביא מהבית, האם היו אלו דברי מותרות???

אולם במרחק של שנים, כשמסתכלים על אותו בחור שצמח והיה לאחד מגדולי הדור, מקבלים מעט הסבר... אין זאת אלא שהרבש"ע משלם גם על צער שכזה במושגים משלו...

אז האם לקיחת החולצות היתה לטובתו או לרעתו?!

ברור שאנו יכולים לשאול תמיד, הלא הקב"ה יכול היה להצמיח גאון כזה מבלי שיקחו ממנו את החולצות? אבל התשובה היא אדרבה, כמה חסד הוא ממנו יתברך, שהתמודדות יומיומית פעוטה יחסית של לקיחת חולצות יכולה לזכות את בעליה בשפע כה אדיר של סיעתא דשמיא לו ולכל הדור כולו...

קל וחומר אלף פעמים כשהקב"ה מנסה את איש ישראל, וזה כואב ומייסר, ואף על פי כן הוא מקבל את הדין באהבה, נותן אמון מלא בהקב"ה, ואומר להקב"ה: הייתי מאד שמח לו הייתי רואה את ההשפעות בטוב הנראה והנגלה, אבל אני מקבל את רצונך באהבה. האם יש למישהו ספק אם הקב"ה יתמלא עליו רחמים בכמויות שרק להקב"ה יש השגות בהם?! האם יש מישהו שסבור אחרת?!

ואם ההסתר ממשך, מוכרח להיות שבזה הנסיון הוא צובר לעצמו טונות של רחמים וחסדים לדורי דורות, וזו דווקא ישועתו הנצחית.

רק מה, צריכים לתת יותר אמון במערכת, ולא להרהר כל הזמן אחר טובו. לא לבחון אותו כל הזמן, לא להתרחק ולומר מה לעשות שה' לא רוצה לשמוע אותי, זה מה יש. רח"ל, טיפשי! ה' הושיע אותך, ובזה שהמשיך את הנסיון הוא ביקש להיטיב עמך, כפי שהוא מבין ורואה באמת את התמונה לכל ארכה ורחבה.

אם לבאר יותר את הדברים, הנה כשאדם מתפלל כמה וכמה תפילות לפעול ישועה, כגון שרוצה אלף שקל תוספת פרנסה, הנה בהתעכבות הישועה כאבו מתחלק לשני חלקים: א. עצם הרצון לתוספת כסף בחודש, כשצער חסרון הכסף מורגש היטב במהלך החודש. ב. כואב לו שהקב"ה לא מסכים עמו, כואב לו שהקב"ה ממשיך לייסר אותו, ולמה, וכי טענותיו אינן צודקות? וכי הוא מבקש מותרות?

והנה, על החלק השני, התשובה כאן: התפללת - קבלת! תפילה פועלת! ובוודאי אפוא פעלת ישועה, אלא שלא תמיד כפי שאתה מבין, רק לפי טובתך האמיתית בזה ובבא.

עלול

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלון לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, הדרה, אשדוד,

בני ברק, פתח תקווה, רחובות,

מודיעין עילית ואחיסמך

העלון נתרם השבת ע"י משפחת גרסטנר שיחי'

לעילוי נשמת

הר"ר יחזקאל ב"ר אליעזר נתן הלוי לנדאו זצ"ל

נלב"ע כ"ג לחודש אדר תשנ"ד

אמנם על החלק הראשון, הנה כאשר האדם מתרומם להאמין ולבטוח ונופלת עליו שלוה ורוגע בישועה בטוב הנראה והנגלה, אזי מובטח הוא באמת גם בישועה בטוב הנראה והנגלה ובמקרה דנן בתוספת של אלף שקל בחודש, ולמה? כי האמונה מושכת ישועה, הביטחון פועל ישועה כפי שבטח עליו. אלא שדרגה כזו אינה מושגת בקל, והיא בדרך כלל לאחר עבודה מאומצת בהתבוננות בחסדיו יתברך הרבים, ובהודאה אמיתית על כל אשר גמל עמו מעודו עד היום הזה, ובהתבוננות ביכולתו הענקית של הבורא יתברך לפעול לו ישועה בטוב הנראה והנגלה.

שלטון האדם על העולם הגשמי

הרב יעקב יוסף שכטר שליט"א

"בניית המשכן היא האתגר הגדול ביותר לכושר עשייתו של האדם בתחום תבונת הכפיים, ואם לא מבחינת האמונות, הרי בודאי מבחינת החזון והתכלית הגלומה במשכן: 'ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם'. שלטונו של האדם על העולם הגשמי, הבא לידי ביטוי בהפקתם, בייצורם ובעיבודם היצרני של החומרים, מגיע במקדש אל ייעודו הנעלה ביותר. האדם משעבד לעצמו את העולם כדי לשעבד את עצמו ואת עולמו לבורא העולם, וכדי להפוך את עולמו למקום שבתה של מלכות שמים, למקדש שבו ישכון כבוד ה' עלי אדמות. בניית המשכן הרי היא קידוש פועלו של האדם, והכתוב מציין אותה כאיחוד כל המלאכות היצרניות השונות של האדם, והן מהוות - על ידי השביתה ממלאכה - את סעיפי המסכת של קבלת עול מלכות שמים, שעליה אנו מצווים בשבת" (רש"י הירש)

הוא נכנס לחנות המפעל מחר הברית לבנו השביעי בלי עין הרע, וחשוב לו לחסוך בהוצאות. לא אולם, גם לא קייטרינג שכונתי, קצת סלטים ודג מלוח לצייור וסעודה מצומצמת בחיק המשפחה. אברך במלוא מובן המילה ראשו שקוע בהוויות אביו ורבה, את הכסף הוא ישקיע בדברים חשובים יותר. תביא לי בבקשה קופסא של דגים מלוחים קצת חומס, קצת מטבוחה, המוכר מעבר לשולחן שרת את הלקוח באדיבות הוא שם לב למאור הפנים ולעדינות נפשו של הלקוח העומד לפניו.

אני עושה בעזרת ה' ברית לבני מחר, אמר האברך, וארצה שהסחורה תהיה טריה שתערב לחיך האורחים. המוכר רשם לפניו את המשפט. לאחר שהעמיס הלקוח את הסחורה והוסיף כהנה וכהנה הוא ביקש את החשבון, המוכר האדיב שרבט על דף את הסכומים, סיכם ואמר לו את הסכום אשר עליו לשלם, הלקוח הביט על דף החשבון ועיניו נפערו הוא לא תכנן כזה סכום גדול. הוא הרים עיניו ושאל במבט מבוש אולי... אפשר הנחה קטנה? המוכר האדיב הנהן בראשו, ודאי אתה הרי אברך שחכמת תורתו מאירה את פניו, אתה תקבל 10 אחוז הנחה מסכום הקניה. הו, תודה רבה. אני מאד מעריך את הנדיבות שלך, אמר האברך והוציא מכיסו את שטרות הכסף, והעביר למוכר. "מזל - טוב" שיהיה לך אמר המוכר, הרבה נחת ותזכה לראות רב נחת

מכל יוצאי חלצין המשיך המוכר לברך. האברך פנה לצאת מהחנות, לפתע הוא שומע את המוכר קורא לו, ה... אברך יקר הוא מביט לאחוריו והנה הוא רואה את המוכר פונה אליו עם שטרות הכסף שהוא נתן לפני דקה ואומר לו המוכר הרי אתה עושה ברית מחר לבנך קח את הכסף הזה כמתנה לרגל הולדת בנך.

במלאכת המשכן שאנו קוראים בשבועות אלו מובא הביטוי "חכם לב" "חכמת לב" מה פשר הביטוי "חכם לב". הרי החכמה היא במח, הלב מרגיש, הלב מביין אבל הלב לא חכם וא"כ מה הכוונה בפסוק "חכם לב"?

בזמן שיצאו בני ישראל ממצרים עסקו בני ישראל לקחת את הכסף ממצרים, אבל משה רבינו לקח את עצמות יוסף כדי לקיים את ההבטחה שהבטיחו השבטים ליוסף, לקחת את עצמותיו ולעלות לארץ ישראל ועליו נאמר הפסוק "חכם לב יקח מצוות" "חכם לב" משמעותו שיש אנשים שיודעים לנצל את המצב ולעשות את הדברים החשובים והרציניים באמת, לא לאבד את הלב ולרוץ אחרי הרגשות. אלא להיות חכם בלב לדעת לנתב את הלב בחכמה, לעשות דבר בחכמה עם כל הלב.

'שאדם יקבל צדקה וירגיש שזה מתנה לשמחה שהוא עושה', זו היא חכמה מיוחדת איך להבליע דברים ולעשות מעשה בלי שהשני ירגיש, הרמב"ם כותב שזה מהמדרגות הגבוהות במצוות הצדקה, אתה נותן והשני לא יודע.

האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א מפרש את מאמר הגמרא "גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמיים", וכי יש לנו גדול מירא שמיים? אדם שנהנה מיגיע כפו זה חשוב ומועיל אבל במה הוא גדול מירא שמיים. אלא שירא שמיים זה יהודי שיושב בכתלי בית המדרש ויגע בתורה ובעבודת ה', אבל הנהנה מיגיע כפיו הוא מסתובב בשווקים, הוא מוכר בחנויות ושם הוא מביא את היראת שמים שלו לידי ביטוי מעשי בהתנהגות שלו, בהליכות שלו, במשא ומתן שלו ולכן הוא גדול מירא שמיים.

יהיו הדברים האלו לעילוי נשמת חותני הר"ר יחזקאל בר' אליעזר נתן הלוי לנדאו ז"ל [גלב"ע בכ"ג אדר תשנ"ד], שחכמת הלב היתה טבועה בו גם בשבתו בבית המדרש, והוגה בתורה תדיר, וגם בשעה שנתן לאותו אברך את המתנה לברית בזמן שהיה יגע כפיים, הוא לימד אותנו שגם כאשר האדם הוא יגע כפיים, עדיין הראש יכול להגיע לשמיים.

איך מדברים עם אבא?

הרה"ק רבי משה יהושע מוויז'ניץ זצוק"ל

ה"חובת הלבבות" בשער הפרישות מחשב ומונה את איברי הגוף להרגלים לפרישות לפי סדר, וראשון לכולם הוא מונה את איבר הלשון, יען הלשון היא איבר רך וקל מכל האיברים וגם קשה מכולם. והכוונה היא, שהלשון היא איבר אשר קל מאד לחטוא בה בעבור מהירות תנועתה וקלותה, אם אין שומרים על הלשון יכולים לעבור על הרבה איסורים, לשון הרע, רכילות, הלבנת פני חבירו וכו', אין עוד איבר באיברי האדם שניתן לעבור עמו במהירות כזו

על הרבה גופי תורה. בחמש דקות אפשר לעבור על כמה וכמה איסורי דאורייתא אם אין שומרים כראוי על הלשון, ח"ו.

'אמר רבי אליעזר, משבח אני את העצלנין שאין יוצאין מבתיהן ברגל'. 'בית' רומז ליראת שמים, כמאמרם ז"ל 'מכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד', 'משבח אני את העצלנין' שמתעצלים להשתמש עם פיהם ולשונם ואינם מרבים שיחה, ועל ידי זה 'אין יוצאין מבתיהם', אינם מאבדים את היראת- שמים, 'ברגל', על ידי הרגילות של בני אדם להרבות בשיחה בטילה.

לפני התפילה נדרש זה ביותר. לפני התפילה צריכים להתנהג בעצלות וכבידות, אמנם לא לענין השכמת הבוקר, אדרבה, לזה יתגבר כארי לעבודת הבורא ב"ה, בזריזות תירה יקום מעל יצועו להקים את עצמו אל התפילה, אולם עצל יהא מלדבר דברים בטלים המונעים ומסירים את כוונת התפילה, וימנע את עצמו מלפטפט על דא ועל הא.

בכדי שהתפילה תהא כדבעי, בחיות והתלהבות, נדרש להכין את עצמו בלימוד התורה הק' לפני התפילה, ולא להסמיך את תפילתו למיטתו. היצר הרע בא אל האדם גם באמצע תפילתו ומנסה לטורדו ממחשבת התפילה וכוונת הלב, מהאדם נדרש שיעשה את כל מה שביכולתו לכוון בעת תפילתו, כדאי ללכת לפני התפילה להיטהר ומכינים את עצמם אל התפילה הן בהימנעות משיחה בטילה והן בעסק לימוד התורה, ובאם יש עוד פנאי אומרים גם את התפילה של הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע, אזי יכולים לכוון כראוי בתפילה. והגוף הולך אחרי הראש, כשהתחלת היום כמו שצריך, כשעבודת התפילה נעשית באופן ראוי ונעלה, אזי גם כל היום נמשך אחריה, ההתנהגות היא באופן המובחר והראוי.

אני זוכר את החסיד רבי אברהם רוזנברג ע"ה שהסתופף עוד בצל זקני הק' ה"אהבת ישראל" זי"ע ואח"כ בצל אאמו"ר הק', היה תלמיד חכם גדול, אהב ללמוד, וכאשר התפלל יצא ממש מגדרו, לא יכלו לעמוד סביבו בד' אמותיו מרוב התלהבותו שיצא מכליו. וכמוהו עוד רבים טובים.

בעת התפילה נדרש לצמצם ולרכז את המחשבה ככל האפשר, לייחד את מחשבותי בכוונת התפילה, ולכוון ולדבק את עצמו ככל האפשר בבורא כל העולמים. גם נדרש שכשמוציא מפיו את השמות הקדושים בעת התפילה, לכוון בשם הוי"ה שהוא היה הווה ויהיה, בשם אדנ"י שהוא אדון הכל, ובשם אלקי"ם שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם כמובא בשולחן ערוך. והעיקר הוא, שבשעה שהוא מוציא מפיו את שם ה' תאחזנו, לפחות במקצת, רעדה ופחד.

לעזר וסיוע שיוכל לצמצם את מחשבתו בעת התפילה הוא ענין קביעת מקום לתפילה. אדם צריך שיהא לו מקום לתפילתו וממנו לא יזוז עד אחר התפילה. בעת התפילה לא יביט אנה ואנה לצדדים, לא יעניין אותו כלל וכלל מהנעשה סביבו ומהמתרחש לפניו או לאחוריו, ואזי יוכל להתפלל בכוונה. התנהגות האנשים המתהלכים אנה ואנה

בעת התפילה ועיניהם נשואות לכל הצדדים אינה מן הראוי, ואף אלו שמתרצים עצמם שבסוף התפילה הם מתעייפים במקצת ולכן מתחילים להסתובב בבית המדרש להפיג את העייפות, אין זה כי אם אמתלא ותירוץ, כי אם מתלהבים בעת התפילה אין מתעייפים. מי שדבוק ומקושר בהבורא ברוך הוא אינו יכול לישון בתפילה.

הרה"ק מויו'ניץ זצוק"ל נלקח לשמי רום מעלה בעשרים לחודש אדר תשע"ב.

תענועי שטן

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א

"וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר, ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו, קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו", (שמות לב, א).

"לסוף מ' יום בא שטן וערבב את העולם. א"ל, משה רבכם היכן הוא, א"ל עלה למרום. אמר להם באו שש, ולא השגיחו עליו. הראה להם דמות מטתו בענן. והיינו דקאמרי כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו". (ילק"ש כי תשא, שצא).

השאלה של השטן היתה שטנית ביותר. פירכה ממש, לא יתכן שמשה רבינו עדיין קיים, שכן אילו היה קיים, לא יתכן שום איחור, אי אפשר שמשה רבנו לא יעמוד בדיבורו... תשובתם, הצריכה גבורה עילאית, אמונה ללא שיריים, ללא חציצות, אמונה שלימה. התורה אומרת ומעידה כי עלה למרום, משה רבינו אמר ואין להרהר אחריו.

כך החזיקו באמונתם עד לשיא, כמעט... עד ל"ראש ההר", עוד קמעא והשטן היה נוחל את מפלתו, כפסע קט ביניהם לניצחון. אלא שאז הפעיל השטן שטניות מחרידה יותר, הראה את מטתו של משה בענן. מול מראה עינים זה, לא עמד להם כח אמונתם. "היינו דקאמרי כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו" - (ילק"ש שם). נצח השטן, נכשל ישראל.

על האדם לדעת, כי לשטן הכח לברוא מציאות... ואעפ"כ שטן הוא, שטן דמיוני, דמיון שטני. מה שמוטל עלינו הוא לברר את האמת, משזו נתבררה לו, הרי זו היא המציאות הבלעדית. מול ידיעת האמת וההכרה בה, כל מציאות הופכת לדמיון, לשטן...

אילו החזיקו עוד קמעא באמונתם, בהכרתם, היו רואים כי ראייתם, שטן הוא, דמיון תענועים, כי משה נמצא, חי וקיים.

כך בחז"ל (ילק"ש וירא, צט) כשהלך אברהם אבינו לעקידה, הפך השטן עצמו לנהר, השאיר אברהם את מלויו על שפתו האחת של הנהר, וירד בעצמו. ומשהגיעו המים עד לפיו, התפלל והתחנן לפני הקב"ה, הלא שלחתי לעשות רצונך... והתייבש הנהר.

ידע אבינו אברהם, כי אין מלויו ערוכים לנסיגות, אין דרכם ברורה לפניהם. אינם יודעים לקראת מה הם הולכים. ידוע ידע, כי גם בנהר דמיוני, שבראו השטן, טובעים. אך כמו כן ידע, כי כשהדרך ברורה, כל הפרעה, הינה דמיון. ידוע ידע, כי כשהדרך ברורה, כל הפרעה הינה שטן. נהר שטן זה, גם אם

עלולים לטבוע בו, הוא הופך לחרבה תחת מצעדו הבוטח של המאמין, היודע את דרכו. אחת היא המשימה, לדעת את הדרך, לראות את המשימה, להאמין כי דרך אחרת אין. או אז, כל הנהר הגועש והמפריע אינו אלא דמיון, אינו אלא שטן.

אין לך קשה מהתגבר על מעשיו של שטן, אין לך קל מהאמין באמת שבדרכך.

אם אך אמת היא, אם אך מאמין הנך באמת הזאת, אם אך ידוע תדע כי דרך אחרת אין, נוכחת במציאות המזוייפת ביותר, הקרויה דמיון של מעשי שטן.

חי, צומח, דומם, מדבר, יהודי!

הרה"ק רבי אהרן מלעלוב שליט"א

ה'אור החיים הקדוש' מפרש כי כשם שהסגולה היא דבר שאינו לפי הטבע והבנת השכל, כפי שתמצא שיש עשב שטבעו קר וסגולתו היא לרפאות חולי הקרירות, וכן יש עשב חם שסגולתו לרפא חולי החמימות, וזה אינו כפי הטבע אלא עניין סגולי, כך גם עם ישראל שחביבותם לפני השי"ת היא כסגולה שאינה לפי דרך הטבע וההיגיון.

ומוסיף האור החיים הקדוש שהרבה ענפים יש להבטחה זו. הראשון הוא מה שאמרו ז"ל 'חשב אדם מישראל לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה נותנים לו שכר כאלו עשאה', מה שאין כן בעבירה 'שבזה אין מחשבה מצטרפת למעשה'.

אמנם כל זה הוא בישראל, אבל באומות העולם אינו כן אלא להיפך, מצטרפת מחשבה למעשה להרע ולא להיטיב.

והנה דבר זה הוא משולל הבנה בשכל האנושי, שהרי אם מחשבה מצטרפת למעשה, למה לא אומרים שזה גם לגבי מחשבת עבירה, ואלא מאי תאמר שכח המחשבה נחשב רק לטובה ולא לרעה, אם כן מדוע אצל אומות העולם הוא להיפך.

עוד ענף היוצא מהבטחה זו הוא מה שמצינו (סנהדרין נח, ב) עובד כוכבים שעוסק בתורה או ששבת חייב מיתה, ואפילו שאר מצוות אין לו לעשות, ואף זה אינו דבר המובן בשכל, ממה נפשך אם הפעולה מצד עצמה היא פעולה טובה, לימוד תורה, שמירת שבת, אם כן כל המקיימה עשה דבר טוב, ולמה אם הוא נכרי יתחייב בנפשו.

אך על זה אמר הכתוב 'והייתם לי סגולה מכל העמים', חביבותן של ישראל לפני המקום יותר משאר אומות העולם, היא כסגולה למעלה מדרך הטבע והבנת אנוש.

והנה רבי יהודה הלוי בספר 'הכוזרי' מביא שחכמי הטבע חילקו הבריאה לארבע סוגים, דומם צומח חי ומדבר. כל אחד מהסוגים האלו כולל בתוכו הרבה מיני ברואים, חלקם פשוטים וגסים ביותר, וחלקם יקרים מאד, אך סוף כל סוף כולם משתייכים לאותה דרגה. הדומם כולל בתוכו מהאבן הקטנה והפשוטה ביותר ועד היהלום היקר ביותר. הצומח, מהעשב הקטן ביותר עד האילן נושא הפירות הגדול ביותר. החי, מהיתוש הקטן ביותר עד הארי החי. המדבר, כולל את כל בני האדם והאומות הרבות שעל פני תבל, השחורים והלבנים וכו', יש אומות שפלות מאד

באורחותיהם, ויש שהן יותר מעודנות, והבדל גדול שורר ביניהם, אך כולם כלולים תחת התואר מדבר. ומוסיף הכוזרי שיש עוד סוג חמישי, שהוא למעלה מדרגת 'מדבר' גרידא, וזהו היהודי, שאינו נחשב יחד עם שאר בני האדם, יען כי דרגתו גבוהה וקדושה ונעלה יותר מהם ובידו להגיע להשגות רמות, וכמו שכתוב 'הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב'.

והנה לכשנתבונן בארבעת הסוגים, חי צומח דומם ומדבר, נראה בעינינו דבר נפלא והוא שכל אחד, ככל שהוא גבוה יותר בדרגתו כך גדל יותר קלקולו. והיינו שכאשר הוא מתקלקל אינו יורד דרגה אחת בלבד, אלא נעשה גרוע עוד יותר מהדרגה שלפניו.

ונמחיש הדבר: אם ניטול כוס שהיא דומם ונשברנה לרסיסים, אזי כל רסיס וחתיכה נשארה בדרגתה כמקודם, דומם. אבל אם ניקח פרי הצומח ונתלשנו משורש החיות שלו, אזי לא זו בלבד שאינו יותר בגדר 'צומח', אלא נעשה גרוע יותר מדומם, כי הוא נרקב וכלה ונאבד.

וכן כשבעל חי מת הריהו מקבל סירחון וריקבון, הרבה יותר גרוע מהצומח במצב זה. והאדם המדבר אם הוא מאבד שכלו, לא זו בלבד שאינו 'מדבר' אלא נעשה גרוע יותר מבעל חי, מיתוש בן יומו, שהרי יתוש יודע לשמור עצמו ולקיים עצמו בעולם, אך אדם במצב כזה אינו יכול להסתדר לבדו.

וכך גם הסוג החמישי, היהודי, אם הוא חלילה וחס אינו מתנהג כפי שנדרש מיהודי, אזי קלקולו גדול הרבה יותר מהדרגה שלפניו, מה'מדבר', הוא רח"ל יורד ומידרדר עד התהום, מגיע למקומות שפלים וירודים כל כך עוד יותר מהגויים כשהם יורדים.

ומצד שני השם משמואל' מביא על הפסוק 'והייתם לי סגולה' את מאמר זקה"ק הרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע, שהקב"ה מבטיח לנו שנהיה אצלו כמו נקודת הסגול, כל שם שהסגול בכל צד שתגלגלנו תישאר בו תמיד תמונת הסגול, כך גם יהודי כמה שיתגלגל ויסתובב, ובכל מקום ומצב שיהיה, תמיד הוא נשאר יהודי.

ומוסיף השם משמואל' לבאר על זו הדרך את המשך הפסוק 'אתם תהיו לי ממלכת כוהנים', ופירש רש"י - שרים, היינו שכל יהודי יש בכוחו להיות שר ומושל על רוחו וליבו שיהיו ברשותו, בכל זמן ובכל מקום ובכל ניסיון שהוא נקלע אליו, תמיד נותן לו ה' את הכוח להיות שר למשול על ליבו ומוחו.

מצויים אנו בדור שבו כל מעשה של יהודי, כל מצוה, כל אנחה טהורה היוצאת מליבו של יהודי, כה חשוב ויקר בעיני הבורא ית', הרבה יותר מדורות קודמים, וה'בית אהרן' כבר כתב בלשון זו 'אהובי אחיי תאמינו לי, דורנו מלא בכל הספרים, אשר מה שהיו צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים אפשר כעת לתקן בשעה אחת'.

ובמקום אחר כתב: וכי חידוש הוא שבימינו אין מתעלים כמו בדורות הקודמים, והרי לא מחשיבים את הפעולות והמעשים, אילו היו מחשיבים כראוי היו מתעלים.

הבורא יתברך שמו יעזור, שיהיה 'וטהר ליבנו לעבדך באמת'.